

Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI HISTORII ARCHITEKTURY WCZESNOŚREDNIOWIECZNEJ

Teresa Rodzińska-Choraży

Sprawozdanie z działalności Pracowni w roku 2004

W sezonie letnio-jesiennym 2004 r. Pracownia brała czynny udział w badaniach terenowych architektury średniowiecznej na obszarze Polski. Najwięcej czasu i środków zaangażowano w badania wieży w Stołpiu k. Chełma.

Badania w Stołpiu są prowadzone z inicjatywy Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie, a na zaproszenie kierującego badaniami prof. Andrzeja Buko Pracownia uczestniczy w nich od r. 2003. W 2004 r. w pracach terenowych brały udział pod kierownictwem dr Teresy Rodzińskiej-Choraży doktorantki IHS UJ: mgr Aneta Bukowska i mgr Marta Graczyńska oraz mgr Monika Kamińska i studentka III roku Małgorzata Godek.

Zadaniem Pracowni było wykonanie szczegółowych analiz zachowanej substancji materialnej wieży, kwerenda materiału archiwalnego z poprzednich badań oraz analiza materiałów ikonograficznych. Prace te mają być zakończone publikacją monografii zabytku na początku 2006 r.

W lipcu, sierpniu i wrześniu podczas kilku pobytów w Chełmie i Stołpiu:

1. wykonano szczegółową inwentaryzację architektoniczną zabytku, zarówno elewacji zewnętrznych, jak i wnętrza wieży w formie opisowej i graficznej;
2. w chełmskim oddziale Wojewódzkiej Służby Ochrony Zabytków przeprowadzono kwerendę materiałów archiwalnych obejmujących materiały

z dotychczas przeprowadzonych badań archeologiczno-architektonicznych, tekstów niepublikowanych rozpraw dotyczących wieży, poza tym zanalizowano obszerny materiał ikonograficzny w postaci dawnych rycin i reprodukowanych widoków wieży oraz bogaty zbiór fotografii dokumentacyjnych;

3. zweryfikowano wykonaną w latach osiemdziesiątych fotogrametrię murów wieży;
4. wykonano nową dokumentację fotograficzną aparatem cyfrowym, wykorzystując w tym celu specjalnie zbudowane rusztowanie wewnątrz budowli;
5. na prośbę wojewódzkiego konserwatora zabytków sporządzono raport zawierający ocenę stanu zachowania wieży i wytyczne konserwatorskie wynikające z bieżącej analizy materiału archiwalnego i samego zabytku.

Ponadto na prośbę Pracowni ekipa archeologów wykonała trzy dodatkowe wykopy: jeden we wnętrzu wieży, dwa na zewnątrz, na bezpośrednim styku z murami fundamentowymi.

Już po powrocie z badań terenowych podjęto współpracę z drem Dariuszem Dąbrowskim, historykiem z UMK w Toruniu, który zajmuje się opracowaniem źródeł pisanych do dziejów Chełma i Stołpia, a więc i samej wieży w Stołpiu. Efektem tej współpracy jest udostępnienie Pracowni cennych materiałów archiwalnych pochodzących z okresu badań przeprowadzonych w Stołpiu przez P.P. Pokryszkina i F. Korallova na początku XX wieku, przywiezionych przez D. Dąbrowskiego z archiwów Petersburga.